

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
Odsjek za romanistiku

Biblijski motivi u romanu *Simion liftnicul* Petrua Cimpoeșua

Josipa Novački

dr.sc. Ivana Olujić, doc.

Zagreb, 7. svibnja 2018.

Universitatea din Zagreb
Facultatea de Științe Umaniste și Sociale
Departamentul de Romanistică

Motive biblice în romanul *Simion liftnicul* al lui Petru Cimpoeșu

Josipa Novački

dr. Ivana Olujić, lect.

Zagreb, 7 mai 2018

Cuprins

1. Introducere	1
2. Biblia ca literatură și Biblia în literatură	2
3. Despre autor și operele sale	4
4. Despre romanul Simion Liftnicul în general	6
5. Analiza motivelor biblice	9
5.1. Motive din Vechiul Testament	12
5.2. Motive din Noul Testament.....	21
6. Motive cu tematica religioasă	29
7. Concluzie	31
8. Literatura	32

Sažetak

U ovom radu bit će govora o ulozi biblijskih motiva u književnosti, osobito u romanu *Simion Liftnicul*, rumunjskog autora Petrua Cimpoeșua. Najprije će se napraviti kratak osvrt na Bibliju kao književno djelo te na njezinu književnu vrijednost. Zatim će biti govora i o samom autoru djela te obilježjima njegova stvaralaštva. Vidjet ćemo koje su značajke romana *Simion liftnicul*, ukratko će se prepričati radnja samog djela, obilježja likova koje kroz roman pratimo te mjesta i vremena u kojem se radnja odvija. Uz ironiju i sarkazam, koji djelu daju posebnu humorističnu crtu, među najprepoznatljivijim obilježjem nalazimo upotrebu biblijskog interteksta, citata i parafraza, koje prožimaju djelo od početka do kraja. Vidjet ćemo kako se autor koristi citatima i parafrazama, što iz Starog što iz Novog zavjeta, te ćemo zaključiti kako najviše koristi upravo one dijelove koji su u kršćanskom, ali i nekršćanskom svijetu općepoznati te najlakši za predočavanje. To su prije svega starozavjetni motivi iz Postanka i Izlaska, poput Adama i Eve, potopa, Abrahama i sedam egipatskih zala, obilnoga parafraziranja Pjesme nad pjesmama te vrlo često korištenje melodioznih psalama. Što se novozavjetnih motiva tiče, najčešće ćemo vidjeti da se Cimpoeșu koristi motivima iz Evanđelja, poput Isusovih čuda te epizoda njegova života, ili iz Otkrivenja. Na kraju ćemo zaključiti da autor romanom kritizira današnje rumunjsko društvo, a unatoč vrlo čestom korištenju biblijskog interteksta, čak i u situacijama koje odišu ironijom i humorom, u načinu autorova pisanja očituje se njegovo vrsno poznavanje Biblije, ali i doza strahopoštovanja koje, pišući roman, pokazuje prema njoj i liku Isusa Krista.

1. Introducere

Motivele biblice au fost utilizate foarte des de a lungul istoriei literaturii. Ele se găsesc nu numai în acest roman ci și în literatura croată și literatura universală. Opere inspirate și pline de motivele biblice din literatura croată sunt, de exemplu *Judita* de Marko Marulić sau *Suze sina razmetnoga* de Ivan Gundulić. Nu numai că se au folosit motivele, unii autori au preluat anumite fraze din Biblia și le au inclus în lucrările lor. Am ales să vorbesc despre tema aceasta pentru că pare să fie o tema foarte interesantă și importantă. Alegerea romanului pentru analiza motivelor biblice n-a fost ușoară, dar după citirea primelor zece pagini a fost evident că acest roman, *Simion Liftnicul*, al cărui autor este Petru Cimpoeșu, o să fie cea mai bună alegere.

În această lucrare se va scrie despre mai multe lucruri, nu numai despre motivele biblice ci și despre cum și unde găsim Sfânta Scriptura în literatură și cum a apărut acolo, se vor observa câteva lucruri despre autorul cărții și despre alte opere ale sale, se va povesti pe scurt despre ce este vorba în roman. Atunci trecem la analiză motivelor, în primul rând biblice, din Vechiul și Noul Testament, dar apoi se va menționa și ceva despre motivele religioase din roman.

Dacă nu este indicat altfel, se va folosi traducerea Bibliei ortodoxe lui Cornilescu disponibilă pe internet.

Acesta lucrare se scrie cu speranța că literatura română o să devină mai apreciată și mai citită în cultura croată.

2. Biblia ca literatură și Biblia în literatură

Înainte de toate este bine să se explice ce de fapt este Sfânta scriptură, de ce este compusă și din ce puncte de vedere o putem analiza. Teologii creștini definesc Biblia ca o colecție de mai multe cărți în care se descriu întâmplări scrise de mai mulți oameni, care au vorbit cu Dumnezeu. Se presupune că a fost scrisă în timp de 1000 de ani. Este compusă de doi mari părți: Vechiul și Noul Testament. Mai departe în text se va vedea din ce este compusă fiecare dintre aceste părți. Textul biblic se poate analiza din punct de vedere teologic și cel literar. Pentru această lucrare de mai multă importanță va fi acest punct de vedere literar.

Un profesor croat, Dean Slavić, în carte sa *Biblija kao književnost*, afirmă că Biblia poate fi văzută ca orice altă opera literară, dar trebuie avut în vedere că este necesar să cunoaștem caracteristicile genului din care face parte. Cu Biblia situația va fi puțin mai complexă deoarece se împletesc liricul și textele narrative.¹ În aceeași carte, Slavić afirmă ce genuri sunt amestecate în Biblie dându-ne exemple de cărți biblice în care sunt aflate. În Vechiul Testament se află un amestec de narațiune, elegia, imn, poezia patriotică și sentința aforistică. Narațiunea are mai multe subgenuri printre care se află saga, observată în istoria despre Avraam și Sara în *Facerea*, legenda în *1 Regi* despre ceea ce privește Ilie și Elisei, romanța o găsim în *Exodul* când este vorba de ieșirea din sclavia egipteană. Mai departe se observă și cronică, de la *Facerea* până la *2 Regi* și nuvelă, observată în cărțile despre Rut, Estera, Iona sau Iudita. Narațiunea fiind o parte a genului epic, în ceea ce privește genul liric se observă plângerile (*Psalmi* 13, 22, 137, 142) și imnuri (*Psalmi* 18, 23, 31, 65, 100, etc., *Luca* 1,46 și toata *Cântarea cântărilor*, folosită foarte mult în romanul Simion Liftnicul). În *Exodul* 15 și al *2-lea Samuel* se află poezia patriotică și în cărțile lui Iov și lui Sirah se află sentința aforistică. Noul Testament conține trei genuri importanți: evanghelia, unde se împletesc narațiune și biografie; epistolă, compusa de patru subgenuri: scrisori, discuție teologică, instrucțiuni pentru o viață concretă și imnul la final; și apocalipsa. Stilul apocaliptic în care se descrie sfârșitul vieții vechi și începutul unei vieți noi, se observă în primul rând în textul biblic Apocalipsa lui Ioan, dar se află și în textele despre Isaia, Ezechiel și Daniel.²

¹ Slavić, D. (2015): *Biblija kao književnost*, p. 56,63

² Ibid, p. 83-98

Pe lângă genurile listate, Biblia abundă în figuri stilistice: simboluri, motive, alegorie, ironie, umor, eufemisme, hiperbole, litote, metafore și parabole.³ Unele o să vedem folosite și în romanul despre care se va scrie în aceasta lucrare. Vorbind despre Biblia, sau altfel numita Sfânta Scriptura, Slavić atinge tema *sacrului* și ce înseamna acest cuvânt în comparație cu Biblia, referindu-se la autor românesc, Mircea Eliade, și definiția a sacrului și a sfântului. El definește *sacru* ca ceva puternic dar legat cu realitate. După Eliade, în Biblia se amestecă sacrul și puterea deoarece în textul sacru se află un erou în tot mai puternic decât omul.⁴ Acest fapt are multă importanță pentru aceasta lucrare, pentru că precis Simion va avea rolul acestui erou care, cum se va vedea în continuare, a făcut minuni pentru locuitorii blocului și de aceea a fost considerat mai puternic decât alți locuitori.

Pe de alta parte, trebuie să vedem cum Biblia a influențat literatura. Mai mulți autori românești au folosit motivele biblice în poezii. Unii dintre ei sunt: Octavian Goga, Vasile Voiculescu, Tudor Arghezi, Lucian Blaga și, definitiv, Mihai Eminescu, celebru după *Luceafărul*.⁵ Ar fi bine să se menționeze și romanul lui Sorin Titel, cu titlul *Femeie, iată fiul tău*, scris și publicat la începutul anilor '80. Deja în titlu se observă un citat direc preluat din Biblie, mai precis din Evanghelia după Ioan (19:26). Pentru această lucrare este important să se menționeze că exista două tipuri de folosire a versetelor biblice: citat, menționat mai sus, este fragment dintr-o sursă scrisă sau împrumutarea pasajului dintr-un al text⁶ și parafraza care este o refacere a unor pasaje sau propoziții familiare, de obicei a unui text clasic în versuri sau în proză, unde semnificația lui originală trebuie să fie păstrată, dar spusă de alte cuvinte.⁷

Cum este legată Biblia cu romanul *Simion liftnicul*, cum se folosesc frazele biblice, prin citate sau parafraze și cât de des, o să vedem în capitole următoare.

³ Ibid, p. 99

⁴ Ibid, p. 13

⁵ Vrabie, D. (2012) Biblia ca sursă de inspirație pentru scriitorii români. Disponibilă pe: <http://www.limbaromana.md/index.php?go=articole&n=1715>

⁶ Juvan, M (2000) Intertekstualnost, p. 25

⁷ Ibid, p. 32

3. Despre autor și operele sale

Petru Cimpoeșu este un scriitor contemporan român, născut în 1952. Este născut în Vaslui, un oraș care se află în estul României în regiunea română numită Moldova. Viața sa este foarte bogată, dar cele mai importante preocupări ale sale nu au prea mult în comun cu scrierea: Cimpoeșu a absolvit Liceul Mihai Kogălniceanu și după aceea s-a înscris la Institutul de Petrol, Gaze și Geologie din București pe care l-a terminat în cinci ani. În primul rând a lucrat ca inginer petrolier dar după patru ani a devenit profesor la Liceul George Bacovia în Bacău, o localitate care, de asemenea ca și Vaslui, o să fie de mare importanță pentru romanul său. Când a căzut regimul comunist, Cimpoeșu a fost director al Centrului Cultural Herestrău din București, director al Centrului de Bibliotecă din Bacău și director Teatrului din Bacău. Cu toate aceste lucruri a fost și jurnalist, secretar de redacție sau redactor șef la gazete ca *Moldova*, *Pur și simplu* și *Monitorul de Vaslui*. În ziua de azi lucrează ca director al Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Bacău.⁸

Vorbind despre operele sale, primul său roman a fost *Amintiri din provincie* (1983) pentru care a obținut Premiul Asociației Scriitorilor din Iași. Următoarele romanele ale sale sunt *Firesc* (1985), *Erou fără voie* (1994), pentru care, de asemenea ca și pentru *Amintiri din provincie*, a obținut Premiul Asociației Scriitorilor din Iași, *Un regat pentru o muscă* (1995), *Povestea Marelui Brigand* (2000), *Simion liftnicul* (2001), *Christina Domestica și Vânătorii de suflete* (2006) pentru care a obținut mai multe premii în același an: Premiul pentru proză al revistei *Observator cultural*, Premiul pentru proză URSS și Premiul național de proză *Ziarul de Iași*, *Nouă proze vechi. Ficțiuni ilicite, povestiri* (2008) și cel mai recent, în anul 2015 a scris *Celălalt Simion* care de fapt pare să fie o continuare a lui *Simion liftnicul*⁹. Despre acest roman, care este și tema acestei lucrări o să vorbim în capitole ce urmează. Petru Cimpoeșu aparține Generației '80 – deci, a postmodernismului românesc – și una dintre trăsături principale a acestei perioade este intertextualitatea¹⁰ care este prezentă abundent și în romanul *Simion Liftnicul*.

⁸ <http://www.romanianwriters.ro/author.php?id=24>

⁹ http://www.romlit.ro/index.pl/romni_n_tranziie

¹⁰ Manolescu, N. (2008), *Istoria critică a literaturii române. 5 secole de literatură*, p. 1303

Este interesant să se menționeze că Dan Perșa observă că Petru Cimpoeșu este un autor satiric dar că aceasta satira a sa se vede în "iertarea sa spre beteșugurile firii omenești și cum îi privește pe oameni cu zâmbetul pe buze și cu dragoste."¹¹

¹¹ Perșa, D. (2018), Povești cu Petru Cimpoeșu, Revista Vatra nr. 28 marție 2018.

4. Despre roman *Simion Liftnicul în general*

Romanul *Simion liftnicul* este publicat prima dată în anul 2001. Subtitlul romanului este *roman cu îngeri și moldoveni*. A câștigat mai multe premii: Premiul revistei Cuvântul, Premiul pentru proză al Uniunii Scriitorilor din România; Premiul Magnesia Litera – romanul anului în Cehia și cea mai bună traducere în limba cehă a romanului. Nicolae Manolescu susține că *Simion Liftnicul* este un roman realist și comic, în care se remarcă o excepțională capacitate de observație socială și psihologică.¹² De asemenea, Cristina Timar constată că roman este "o comedie umană a caracterelor care populează lumea postrevoluționară".¹³ L. Marcu subliniază că "în *Simion liftnicul*, Petru Cimpoeșu are timp să scrie scurt, romanul pare lucrat, corectat și reluat, e o mică bijuterie de umor sec, de ironie și parodie bine ținute în frâu, o frescă în linii esențiale a societății românești postdecembriste."¹⁴

Titlul romanului reflectă perfect situația descrisă în carte, punându-l în prim plan pe Simion, cizmarul de la parter care se blocase în liftul de la etajul opt al blocului pentru a se ruga. Povestea unui bărbat blocat pe partea superioară a clădirii aminteste în mod iremediabil de Simeon Stâlpnicul, călugărul care a urcat pe un pilon ca să poată face penitența și să se roage lui Dumnezeu.

Subtitlul romanului, *roman cu îngeri și moldoveni*, indică un compus de obișnuit cu neobișnuit. Îngerii care prezintă ceva neobișnuit, ceva divin și veșnic, sunt plasați în același context ca și moldovenii care reprezintă poporul. Există trei îngeri numiți în Biblie: Rafael în Vechiul Testament, în cartea lui Tobia, Gabriel, care dă veste Mariei despre nașterea lui Isus, și Mihail, pe care-l găsim în Apocalipsa ca liderul armatei cerești. Acesta este exact ceea ce este interesant în această lucrare: un înger, mesagerul lui Dumnezeu, vine la omul obișnuit să-l ajute, să-i anunțe ceva, să-l avertizeze și, în cele din urmă, să lupte cu el împotriva răului. Se indica impicit că Moldovenii, pe care îi găsim în roman, au fost cei care au avut nevoie de îngeri pentru a-și recăpăta credința. Putem spune că acești îngeri au șoptit lui Simion în vis ce să le spună oamenilor în situațiile dificile și așa el l-a adus pe Dumnezeu în viețile oamenilor care i se adresau pentru ajutor. Asta vedem că fac îngerii și în Biblie.

¹² Ibid, p. 1368

¹³ Timar, C. (2009), *Cotidian și metafizică în Simion liftnicul de Petru Cimpoeșu*, p. 455

¹⁴ Marcu, L. (2001), *Umor și metafizică*, Revistă a Uniunii Scriitorilor din România, nr. 25.

Vorbind despre structură romanului, putem observa că este format din trei părți mai mari (*Ziua întâi*, *Ziua a doua*, *Ziua a Treia*) și doi mai mici (*Zilele următoare* și *Urmarea lui Simion*). Fiecare dintre capitole enumerate are un subtitlu care pare să explice despre ce este vorba în anumitul capitolul. *Ziua întâi* (*Adică a treia*) este titlul complet capitolului și subtitlul este *De-a Scufița Roșie*; *Ziua a doua* (*Adică a patra*) are ca subtitlul *Partidul Nehotărîților și Ziua a treia* (*Adică a cincea*) are ca subtitlul *Cutremur*.

În roman este vorba de viața locatărilor la începutul anilor '90, într-un bloc din Bacău pe strada Oilor. Este foarte interesant să se observe că în roman, toate personaje trăiesc într-un bloc de pe strada Oilor și în Biblia, în capitolul 10 a *Luca* este vorba de Isus ca păstorul bun care îi păzește pe oile sale. Deci, este o indicație puternică a inspirației biblice sau a mesajului biblic. Vorbind despre blocul lor, Irina Petraș observă și că "din analiza sub reflector a unei comunități restrânse (viața pe o scară de bloc) se pot deduce semnalmente ale unor comunități din ce în ce mai largi, până la dimensiuni general-umane."¹⁵

Personajele care se află în roman sunt: doamna Pelaghia și amantul său „al cărui nume îl trecem sub tăcere”, soțul său domnul Costică, părinții săi domnul Vasile și doamna Alis, părinții doamnei Pelaghia, domnul Toma care asculta BBC prea mult și este foarte ușor să fie manipulat, domnul Eftimie care este profesor de biologie confruntat cu o problemă când o elevă să spună că este însărcinată și că el este tată, domnul Elefterie care este obsedat de loterie și convins că va câștiga dacă joacă numai numere visate, domnul Gheorghe care face mișcare și nu folosește liftul, domnul Ilie care vrea și intenționează să-și repara motocicletă în apartament, domnul Ion care este șeful de scară, Temistocle, cu același nume ca liderul armatei grecești¹⁶, care este foarte inteligent și persistent în ciuda vârstei de doar 13 ani care trăiește cu bunică sa adoptivă Elenosina, domnișoara Zenovia, profesoară lui Temistocle care vrea să se scufunde în Nirvana, Simion, cizmarul de la parter, și mai multe personaje nu prea importante.

Acțiunea romanului prezintă viața simplă a unor oameni. Simion se blochează în lift între etaje 7 și 8, declarând că acel loc este cel mai bun loc de rugăciune. Locuitori blocului vin la el să găsească răspunsurile la problemele lor. El, vorbind în pilde și făcând minuni, îi da convingerea că problemele lor o să se rezolve. Deși Simion pare să fie cel care poartă acțiunea și cel care este

¹⁵ Petraș, I. (2013), *Fragmentul și defragmentările*, România literară, nr. 33

¹⁶ <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=60776>

caracterul principal al romanului, acest rol nu este rezervat numai pentru el, ci cuprinde întreaga clădire și toți chiriașii săi. Probleme dintre cele mai banale și cele mai simple autorul le reprezintă ironic și acest fapt dă o notă umoristică a romanului. Timar observă foarte bine că "dimensiunea creștină se observa precis la numele personajelor care sunt nume de sfinți luate direct din calendarul ortodox: Pelaghia, Toma, Ion, Vasile, Elemosina, Anghel, Simion și Zenovia"¹⁷. De-a lungul operei cititorul va râde mult și situațiile expuse acolo sunt cele cu care se pot identifica nu numai poporul românesc ci și celelalte popoare din lume: inclusiv și croații.

În capitole următoare se vor analiza motivele biblice, în primul rând cele mai generale și în al doilea rând le vom împărți în cele din Vechiul Testament și cele din Noul Testament. La prima vedere aceste motive nu sunt multe, dar când se merge mai profund în roman și analiza motivelor se vede că autorul cunoaște Biblia foarte bine și că folosește multe motive din ea.

¹⁷ Timar, C. (2009), *Cotidian și metafizică în Simion Iftnicul de Petru Cimpoeșu*, p. 462-463. În: *The Proceedings of the "European Integration - Between Tradition and Modernity" Congress*, 3, p. 455-465

5. Analiza motivelor biblice

Această opera este impregnată, deși nu în mod uniform, cu multe motive biblice. Este interesant de observat că autorul introduce motivele biblice inegal, și întotdeauna cu anumite personaje, deși cele mai multe sunt legate de doamna Pelaghia și Simion. Pe lângă numeroase motive asociate cu Biblia găsim și intertextul biblic pe care autorul îl preia ori în mod direct și literar din Biblia ori modificând versetele biblice, ceea ce se va vedea în special în conversația între domnul Anghel și soția sa Aglaia¹⁸, unde găsim un text preluat din Cântarea cântărilor dar cu unele modificări și ajustări ale situației.

Vorbind despre structura romanului, este interesant de observat că acesta este format din trei capitole, care sunt de fapt trei zile (Ziua întâi, Ziua a doua și Ziua a treia), care amintesc de cele trei zile ale morții lui Isus până la înviere. Dar trei zile în Biblie sunt menționate și în Vechiul Testament. Menționam unele dintre cele mai interesante exemple: atunci când frații lui Iosif vin în Egipt s-l caute, faraon le-a aruncat în temniță timp de trei zile (Facerea 42:17); în Cartea Exodului (3:18, 5: 3, 8:23) se menționează plecarea la trei zile în deșert unde Moise și poporul său trebuie să aducă jertfe lui Dumnezeu; în Ezra (8:32), el și oamenii lui au ajuns la Ierusalim, și acolo au odihnit trei zile; în Iudita (12: 7) ea rămâne trei zile în tabăra lui Olofern; în Cartea Esterei (4:16) ea comandă lui Mardoheu să adună toți Evreii și să facă împreună postul pentru ea timp de trei zile și trei nopți, iar în Iona (2: 1) el se află în pântecul peștelui trei zile și trei nopți. În ceea ce privește Noul Testament, trei zile sunt menționate în cele patru evanghelii: în Matei (12:40) este o comparație între Iona și Fiul omului spunând că El a fost cu Iona în pântecul peștelui, Fiul omului va fi în inimă pământului trei zile și trei nopți și în același evanghelie (15:32) Isus le spune ucenicilor săi că îi pare rău pentru oameni, pentru că sunt cu el trei zile și nu au nimic de a mânca. Același lucru este, de asemenea, găsit în Marcu (8:2). De asemenea, în Marcu (14:58) este menționat evenimentul în care se descrie modul în care Isus a distrus templul și în trei zile l-a reconstruit. Același eveniment se regăsește și în Ioan (2:19). În Luca (2:46) au trecut trei zile când Maria și Iosif l-au găsit pe Isus în templu vorbind cu învățătorii. În Apostoli (9: 9) se descrie convertirea lui Saul în care se menționează modul în care n-a văzut, n-a mâncat nici băut trei zile când să-i a adresat Isus.

¹⁸ Cimpoeșu, P. (2001) "Simion liftnicul", p. 46-47

Între toate exemple enumerate aici, cel care amintește de cele trei zile ale morții lui Isus până la înviere ar fi cel care se poate lega în cea mai mare măsură cu romanul.

În afară simbolismului creștin, numărul trei se găsește la Pythagoras care i-a numit numărul de completare pentru că exprima începutul, mijlocul și sfârșitul.

Este foarte interesant să se observe că în roman, toate personaje trăiesc într-un bloc de pe strada Oilor și în Biblia, în capitolul 10 a *Luca* este vorba de Isus ca păstorul bun care îi păzește pe oile sale. Deci bolcul este și o metaforă care îi reprezintă pe români și mai ales, pe toata Moldova.

Trebuie menționat că după primele trei capitole urmează cel numit *Pildele lui Simion*, care este deosebit pentru că Isus, când a vrut să transmită un mesaj discipolilor săi, a vorbit prin pilde sau, altfel numite, parabole. Interesant este și faptul că pildele sau parabolele se găsesc numai în evangheliile sinoptice, adică nu le vom găsi în Evanghelia lui Ioan.¹⁹ Ultimul capitol al operei este o parabolă lui Simion. După evangheliu lui Matei există o parte unde Isus explică discipolilor săi de ce vorbește în parabole:

"Ucenicii s-au apropiat de El și I-au zis: "De ce le vorbești în pilde?" Isus le-a răspuns: "Pentru că vouă v-a fost dat să cunoașteți tainele Imparației cerurilor, iar lor nu le-a fost dat. Căci celui ce are, i se va da, și va avea de prisos; iar de la cel ce n-are, se va lua chiar și ce are. De aceea le vorbesc în pilde, pentru ca ei, măcar să vadă, nu vadă, și măcar să audă, nu audă, nici să înțeleagă." (Matei 13:10-13)

Este foarte interesant faptul că avem șapte pildele lui Simion în roman, luând în considerație că numărul șapte este foarte important în Biblia: se găsește la început, în Facerea, unde se descrie că Dumnezeu a făcut pământul șase zile și a odihnit în ziua a șaptea. De asemenea se găsește numărul șapte în Facerea dar în capitolul șapte unde se descrie că Noe trebuia să salveze șapte perechi din animale. În plus, în Apocalipsa (1:20) unde este scris următorul: "Taina celor șapte stele, pe care le-ai văzut în dreapta Mea, și a celor șapte sfeșnice de aur este: Cele șapte stele sunt îngerii celor șapte Biserici, iar sfeșnicele cele șapte sunt șapte Biserici." Numărul șapte nu numai că are importanța în Biblie ci și în civilizațiile și culturile mondiale ca un număr sfânt și care aduce fericire. De exemplu, la egipteni a fost un simbol al vieții veșnice, la cultură maya ziua a

¹⁹ Slavić, D. (2015): *Biblija kao književnost*, p. 376

șapta a fost mijlocul săptămânii de 13 zile, semnul zeului Jaguar și o zi fericită, la cultură incas au existat șapte ochi ai tuturor lucrurilor.

Citind textul înțelegem că unele dintre personaje au nume ca ucenicii lui Isus; ei sunt domnul Toma, domnul Ion și Simion.

Importanța motivelor biblice în acest roman o indică foarte accentuat chiar și începutul romanului cu versurile din Psalmul 79 (15-16) dar puțin modificate: *Doamne, Doamne, caută din cer și vezi și cercetează via aceasta pe care a sădit-o preasfântă Dreapta Ta și o desăvârșește pre ea...* în timp ce în originalul sunt versurile aceste: *Dumnezeul puterilor, întoarce-Te iarași, caută din cer și vezi și cercetează via aceasta pe care a făcut-o dreapta Ta, și o desăvârșește și caută spre fiul omului pe care Ți l-ai făcut puternic!*

O să vedem că motivele biblice se folosesc foarte inegal și de multe ori se împletesc cu motive nereligioase. La o parte pare că autorul citează Biblia pe de rost, dar pe de alta parte (în Cântarea cântărilor) pare că scrie din Biblie, însă schimbând cuvintele.

În capitolele următoare a acestei lucrări vom analiza motive din Vechiul Testament, Noul Testament și spre final vom menționa unele motive religioase, dar nu strict legate cu Biblia.

5.1. Motive din Vechiul Testament

În primul rând trebuie să se menționeze cum este organizat Vechiul Testament care are 51 de cărți. La începutul Vechiul Testament stă *Pentateuh* (Cele cinci cărți ale lui Moise) unde se află cărțile *Facerea*, *Exodul*, *Levitic*, *Numeri* și *Deuteronom*. Apoi urmează *Cărți istorice*, *Cărți poetice*, *Cărțile profetice majore*, iar cu *Profeți minori* se încheie Vechiul Testament. Citind romanul se poate face o concluzie că cele mai folosite motive sunt cele din *Facerea* dar și cele din *Psalmi*, împreună cu versurile preluate direct din *Psalmi*. Acesta este probabil datorită faptului că în *Facerea* se găsesc foarte mult povești pitorești care se pot lega cu întâmplări de astăzi. *Psalmi*, pe alta parte, sunt foarte poetici și dau acesta nota poetică romanului.

La începutul capitolului unu găsim cea ce poate fi o referență la *Psalmul 1* din *Cartea Psalmilor*: se menționează că doamna Pelaghia are un amant cu care se întâlnește zilnic și unul dintre locuri unde se întâlnesc ei este pe lângă malul Bistriței.²⁰ Se știe că Bistrița este un râu românesc și în *Psalmul 1* găsim următoarele verse "El este ca pomul sădit pe malul apei, care dă rod la timpul potrivit..."(*Psalmul 1:3*) În acest Psalm, din verse anterioare învățăm ca de fapt este vorba de descrierea unui om bun care urmează legile lui Dumnezeu. Este puțin contradictor că același motiv legăm cu doamna Pelaghia și amantul său, pentru că, cum ea-și înșală soțul, se poate spune ca nici ea nici amantul său nu sunt cei care urmează legile Dumnezeului. Povestea sa amintește irezistibil la o poveste despre regele David și Batșeba (*2Samuel 11:2-4*) luând în considerare că au fost amănți. Citind roman o să vedem că Pelaghia de fapt poate fi o reprezentare foarte bună și credibilă a oamenilor creștini de astăzi: nu numai români ci și croați și din alte popoare: se pot vedea multe persoane spunând că sunt creștini dar nu trăiesc așa viața sa. De fapt, toate acestea este reflectarea oamenilor păcătoși, dar gata să se pocăiască. Așa este și Pelaghia: face niște greșeli dar spre finalul zile se pocăiască pentru ele și se roagă Fecioarei Maria să-i ceară iertarea la Dumnezeu.

Apoi se descrie un eveniment care de fapt nu este preluat direct din Biblia dar se poate face o legătura cu mai multe povestiri din Vechiul Testament. Este vorba de domnișoară foarte frumoasă care vine la ușa domnului Toma și vrea să vindă niște lucruri, s-ar zice, foarte inutile. Dar domnul Toma este fascinat de frumusețea sa și ia totul numai din acest motiv.²¹ În Sfânta

²⁰ Cimpoeșu, P. (2001) Simion Iftnicul, p. 10

²¹ Ibid, p. 14-15

Scriptura găsim la mai multe locuri ce efect are frumusețea femeii asupra unui bărbat dar să menționăm numai cele doi care sunt foarte cunoscute: povestea lui Samson și Dalila (*Judecători* 16:4-22) care ne povestește câtă influență a avut frumusețea unui femei la un om care i-a spus cea mai mare slăbiciune a sa. Alta poveste este despre Estera și regele care s-a îndrăgostit de ea din cauza frumusețea sa și a salvat oameni săi de la moarte.²² Să nu ne limităm numai la Biblie, motivul frumuseții femeii asupra unui bărbat se poate găsi și în alte opere din literatura mondială, în primul rând în povești cele mai cunoscute ca Cenușăreasă, Frumoasa Adormită sau Albă ca Zăpada. Acest motiv este folosit în toate povești legate de dragoste. Nu se auzit aproape niciodată că o fată cu anumita importanță în roman sau poveste n-a fost frumoasă. Mai departe, se poate observa că în majoritatea cazurilor fetele au fost și prea frumoase și au avut foarte multa influență asupra bărbați.

Dându-ne opinia sa domnul Elefterie folosește motiv biblic pentru a specifică câți de mari păcătoși sunt români. Să ne uitam la o parte din roman și să vedem cum facem legătura cu Biblia: "[...] pentru a pedepsi poporul român pentru păcatele sale, Dumnezeu nu are nevoie să trimită foc de pucioasă asupra lui, sau broaște rîioase, sau nor de lăcuste, sau mai știu eu ce alte plăgi, ca la egipteni." ²³ De fapt, aici găsim un rezumat din Biblia fiind vorba de plăgi pe care le-a trimis Dumnezeu la poporul egipten pentru că n-au crezut în el. Aceasta poveste o găsim în capitolele șapte, opt, nouă și zece a *Cartei Exodului*. Domnul Elefterie se referă la Biblia și acest fapt implică că cei cărora li se face referire sunt familiarizați cu Biblia. Povestea asta despre egipteni și plăgi trimise la ei este foarte cunoscuta și reprezintă poporul în general. Foarte des, oameni au nevoie de a găsi motivul pentru tot ce se întâmplă în lume și ca cea mai comună cauză pentru un eveniment neașteptat spun că este pedeapsă lui Dumnezeu pentru păcatele comise, așa face și domnul Elefterie.

Mai departe, găsim și părerea domnișoarei Zenovia²⁴ care este convinsă că Dumnezeu este un poet pentru că a creat Adam și Eva și a fost așa de fericit și mulțumit cu creația sa că a vrut s-o vadă și alții. Povestea biblică despre Adam și Eva, primii oameni pe pământ, este cunoscuta tuturor oamenilor, creștini sau nu. Ei doi și creația lor sunt descriși în *Cartea Facerei* în timp ce

²² http://www.matica.hr/media/pdf_knjige/941/031.pdf

²³ Cimpoeșu, P. (2001) Simion Iftnicul, p. 23

²⁴ Ibid, p. 42

se descrie și creația Pământului. În roman nu se descrie precis cum a fost creat Pământul, dar se spune că "așa de mult s-a bucurat Dumnezeu de frumusețea lumii, încât a simțit nevoia să o mai arate și altcuiva..."²⁵ În *Facerea* se observă o descriere foarte detaliată despre creația și la finalul fiecărui zi *Dumnezeu a văzut că lucrul acesta era bun (Facerea 1)*. Dumnezeu a fost fericit și mulțumit de tot ce a făcut.

Ceea ce este foarte interesant în primul capitol este o conversație pe care o găsim la pagina 46 între domnul Anghel și soția sa, doamna Aglaia. Conversația este de fapt preluată Cântarea Cântărilor dar cu cuvintele schimbate în mod ironic și precis această notă de ironie o face așa de umoristică: "Ah, cât de frumoasă și blînda ești tu, iubita mea, fiică a bucuriilor, cînd vorbești astfel. Întoarce-ți ochii de la mine, căci ei m-au smintit. " de fapt, aici el vorbește de frumusețea sa ca și cum ar fi vorbit iubitul iubitei în Cântarea cântărilor (4:1) "Iată-te, ești frumoasă, prietenă a mea! Iată-te, ești frumoasă! " După aceea urmează o descriere a soției lui, cum o vede el: în primul rînd o numește "columba mea". „Columba” este de fapt o expresie veche în româna pentru porumbița. Expresia „columbă” nu o găsim în traducерile Bibiliei, dar folosirea acestui termen subliniază arhaicul în text. Denumirea "porumbița mea" o găsim în Cântarea cântărilor de mai multe ori, la fel că și motivul porumbiței: în capitolul 2, versul 14 (*Porumbița mea din crăpăturile stîncii...*); capitolul 4, versul 1 (*Ochii tăi de după vâl sunt ca porumbeii...*) ; capitolul 5, versul 2 (*Deschide-mi, soră a mea, prietena mea, porumbița mea, desăvârșita mea!*) și capitolul 6, versul 9 (*dar numai una este ea, porumbița mea, perfecta mea...*). Motivul porumbiței îl găsim și în *Facerea* (8:9.11) când Noa a trimis un porumbel să vadă dacă a dispărut apă din pământ (*Porumbelul n-a găsit [niciun loc] unde să-și pună piciorul și s-a întors la el în arcă, fiindcă pe fața întregului pământ mai era încă apă. [Noe] și-a întins mîna, l-a luat și l-a adus la el în arcă. [...] Spre seară, porumbelul s-a întors la el avînd în cioc o ramură de măslin ruptă de curînd. Noe a știut atunci că apele s-au scurs de pe pământ.*). Acesta întîmplare simbolizează că pământul este fără apa și adecvat pentru viața.²⁶ Mai departe, în Noul Testament, găsim o porumbiță ca simbolul Sfîntui Duh cînd Isus a fost botezat.²⁷ După aceea domnul Anghel spune soției sale: "capul ți-e ca un stog de grîu înconjurat de crini" Crini sunt florii care se menționează foarte mult în simbolismul creștin. Crinul este cel mai mult reprezentat

²⁵ ibid

²⁶ Katekizam katoličke crkve nr. 535, nr. 701

²⁷ Ibid.

ca simbolul al purității ceea ce vedem, deosebit, în reprezentarea lui Sfântu Iosif, care, în iconologia creștina este mereu reprezentat cu crinul în mână. La fel ca și porumbița, și motivul crinului se menționează de mai multe ori în Cântarea cântărilor: capitolul 2, versuri 1,2 și 16 (*Eu sunt un trandafir din Șaron, un crin din văi, ca un crin între spini, așa este prietena mea între fete. [...] Iubitul meu este al meu, iar eu sunt a lui; el paște [turma sa] printre crini.*); capitolul 4, versul 5 (*Amândoi sâni tăi sunt ca doi pui gemeni de gazelă care pasc între crini.*); capitolul 5, versul 13 (*Buzele sale sunt ca niște crini care picură și răspândesc mir.*); capitolul 6, versul 3 (*Eu sunt a iubitului meu și iubitul meu este al meu: el își paște [turma] între crini.*). În capitolul 7, versul 3 (*pântecele tău, ca un snop de grâu înconjurat de crini.*) avem aceeași sintagma *grâu înconjurat de crini* pe care o găsim și în dialogul între domnul Anghel și soția sa, dar cu o mică diferență: domnul Anghel compară capul soției sale cu *grâu înconjurat de crini*, dar iubitul din Cântarea cântărilor compară cu pântecele iubitei. Vorbind despre gâtul soției, domnul Anghel spune: "gâtul ți-e scurt și gros precum turnul lui David clădit în rînduri..." o comparație preluată direct din Cântarea cântărilor (4:4): "Gâtul tău este ca turnul lui David, construit pe trofee: o mie de scuturi atârna de el, toate paveze ale celor viteji." Termina descrierea fizică lui doamna Aglaia descriind nasul său ca o frunză de palmier care arată spre Damasc²⁸ și comparația similară găsim în Cântarea cântărilor (7:5): "nasul tău este ca turnul din Libán, care dă spre Damasc." De asemenea el descrie sâni ei, dacă ar purta rochia vișine, ca niște oi ieșite din adăpătoare²⁹ în timp ce iubitul în Cântarea cântărilor (4:5; 7:4) spune că "Amândoi sâni tăi sunt ca doi pui gemeni de gazelă." Pare că domnul Anghel este ironic, dar soția să nu înțelege prea mult ironia sa.

Apoi continuă, și puțin ironic, domnul Anghel spune despre doamna Aglaia "iar inteligența ta înspăimîntătoare o întrece pe a lui Solomon..."³⁰ Solomon a fost foarte inteligent, cum ne învață cartea întâi a Regilor (5:9-10): *Dumnezeu i-a dat lui Solomón înțelepciune, foarte mare pricepere și o inimă deschisă ca nisipul de pe țărmul mării. Înțelepciunea lui Solomón era mai mare decât înțelepciunea tuturor fiilor Răsăritului și decât toată înțelepciunea Egiptului.* Apoi spune ca iubirea sa este așa de mare că apele mării nu pot s-o stingă nici fluvii nu o pot îneca³¹ și similar găsim în ultimul capitol al Cântarea cântărilor (8:7) când mireasă vorbește despre iubirea sa pentru iubitul "Apele mari nu pot să stingă iubirea nici râurile s-o spele." De asemenea domnul

²⁸ Cimpoeșu P., Simion liftnicul (2004), p. 46

²⁹ ibid

³⁰ Ibid, p. 47

³¹ ibid

Anghel spune soției "Unei iepe din carul lui Faraon te aseamăn pe tine. " în timp ce în *Cântarea cântărilor* (1:9) găsim o variantă mai frumoasă decât cea a domnului Anghel "Cu iapa de la carele Faraónului te aseamăn, prietenă a mea!" Ultimul motiv preluat și modificat din *Cântarea cântărilor* pe care îl găsim și în *Simion liftnicul* și dialogul între domnul Anghel și doamna Aglaia este când el îi spune "lasă-mă să aud glasul tău... " ³² care este foarte similar cu ceea ce spune iubitul (8:13) "... tovarășii ascultă glasul tău: fă-mă să-l aud! "

Este important să se observe că autorul a folosit cel mai mult parafraze din *Cântarea cântărilor* dar pare să fie foarte ironic când îi folosește. De acest mod exprimă ironia sa asupra dragoste și cei îndragostiți. Se pot face concluzii că este ironic spre dragoste și soția sa pentru că mai departe, când vorbește cu domnișoara Meletina nu se remarcă același modul de vorbire ci joacă rolul unui filosof și unui om plin de înțelepciune: "Viața nu e deloc ușoară, zise. Dar să știi că tot ce e greu e și frumos. Anii de tinerețe ne rămân veșnic în amintire..."³³ *Cântarea cântărilor* este o bună sursă pentru citate despre dragoste pentru că descrie cum este dragostea între logodnici. Poate că asta este cauză din care autorul folosește versele de acolo.

Ultimul motiv din Vechiul Testament în capitolul unu este cel legat de domnul Eftimie care a visat de doi ori numere³⁴ și a fost sigur că o să câștige la Loterie Națională pentru că a crezut că i se întâmpla ca Faraonului în Facerea (41:32) "Și dacă visurile i s-au repetat lui Faraón de două ori, înseamnă că lucrul este hotărât din partea lui Dumnezeu și că Dumnezeu se va grăbi să-l împlinească. " Acest motiv, visuri cu numere, este o ironie și batjocurarea autorului a poporului superstițios care crede în vise și interpretarea lor. Acesta rezultă din faptul că mulți oameni își încearcă să treacă planul lor prin planul lui Dumnezeu și de multe ori caută semne și minuni diferite pentru a fi convinși în prezența lui Dumnezeu și apropierea sa.

Cu toate că în capitolul doi nu găsim motive din Vechiul Testament, vedem niște motive din Noul Testament și cele legate de creștinism, și asta va fi tema în continuarea acestei lucrări .

Dar în capitolul următor, primul motiv biblic pe care îl găsim este enumerarea prorocilor din Vechiul Testament, mai precis din Facerea și Exodul, în contextul miracolelor văzute de evreii.

³² Cimpoeșu P., *Simion liftnicul* (2004), p. 47

³³ Ibid, p. 49

³⁴ Ibid, p. 67

Așa ca aici le găsim pe Avraam, Isaac, Iacob, Moise și David în contextul ca Dumnezeu le a vorbit tuturor celor menționați, dar se menționează ca i-a vorbit și apostolilor și sfinților, până în ziua de azi când întotdeauna le vorbește și altor oameni din lume.³⁵ În contextul miracolelor, pe pagina următoare se descrie cum Dumnezeu, prin Moise "a despărțit în două Marea Roșie pentru ca triburile lor, urmărite de egipteni, să poată trece nevătămate"³⁶ ceea de fapt este povestit pe scurt ceea ce se întâmplă în Exodul, capitolul 14. Mai departe, ca unul dintre miracole se menționează și cum Dumnezeu "le-a trimis mană și o mulțime de prepelițe din cer să aibă ce mânca."³⁷ Și aceasta întâmplare este de fapt o referire la capitolul 16 a Exodului.

Se observă denumirea *Facerea*, în contextul ideii că fiecare om face însuși încă o dată lumea după puterile și priceperea lui.³⁸ Puțin mai departe se descrie cum se roagă unele persoane și prin rugăciunile lor se observă ca Dumnezeu se descrie ca "îndelung răbdător și multmilostiv"³⁹ și pe aceeași descriere o găsim în *Psalmul* 86, versul 15 "Tu ești un Dumnezeu îndurător și milostiv, îndelung răbdător și bogat în bunătate și în credincioșie." Dar aceasta sintagma "îndelung răbdător" o găsim și în altele cărți a Bibliei ca *Proverbe* (19:11), *Isaia* (48:9), *Ioel* (2:13), *Iona* (4:2) și *Naum* (1:3). La final se menționează din nou "Adam cu femeia lui" și prin acest termen se înțeleg Adam și al Eva, primii oameni, pe care le găsim la începutul Bibliei în *Facerea*. Motivul lui Adam și Evei este foarte folosit în acest roman, poate cel mai folosit motiv din Vechiul Testament. Aceasta poveste este cea mai cunoscuta dintre toate poveștiri din Vechiul Testament, așa că este și logic ca motivul celor doi să fie așa de des folosit în roman.

În pildele lui Simion, care sunt ultima parte a romanului se găsesc, în primul rând, "douăsprezece semințiile lui Israel"⁴⁰ unde se gândește la douăsprezece popoarele lui Israel, și acest motiv se găsește și în *Facerea* (49:28) "Aceștia sunt toți cei ce alcătuiesc cele douăsprezece seminții ale lui Israel.", și în *Exodului* (24:4) și în *Ezechiel* (47:13) și mai departe, și în *Noul Testament*.

În forma de rugăciune se găsește următoarea formula: "Binecuvântat este Domnul că a auzit glasul rugăciunii mele. Domnul este ajutorul meu și apărătorul meu, în El a nădărdit inima mea

³⁵ Ibid, p. 150

³⁶ Ibid, p. 151

³⁷ Cimpoeșu P., Simion liftnicul (2004), p. 151

³⁸ Ibid, p. 183

³⁹ ibid

⁴⁰ Ibid, p. 231

și mi-a ajutat. "⁴¹ Este vorba de o rugăciune compusa din mai mulți psalmi; să vedem care sunt. Pe Domnul care *a auzit glasul rugăciunii mele* îl găsim în Psalmul 66 (versul 19) "Dar Dumnezeu m-a ascultat, a luat aminte la glasul rugăciunii mele. " Pe Domnul care *este ajutorul meu* îl găsim în mai mulți Psalmi, dar destacă un vers din Psalmul 33(versul 20) "Sufletul nostru nădăjduiește în Domnul; El este ajutorul și scuțul nostru." În Psalmul 68 (versul 5) se găsește Domnul ca apărătorul "El este tatal orfanilor, apărătorul vaduvelor... " și în Psalmul 28 (versul 7) găsim "în El mi se încrede inimă, și sunt ajutat. " care este la fel ca *în El a nădăjduit inima mea și mi-a ajutat* care găsim în roman. Și mai departe este vorba de a zidi o casă și cum o zidește Dumnezeu⁴² care se găsește în *Psalmul 126* versul 1 în traducerea lui Teoctist, găsită la lincul mai sus *De n-ar zidi Domnul casa, în zadar s-ar osteni cei ce o zidesc; de n-ar păzi Domnul cetatea, în zadar ar priveghea cei ce o păzește.*⁴³Citatul asta se găsește numai în traducerea lui Teoctist, dar nu în traducerea lui Cornilescu, folosită până acum.

Simion la un moment dat la pagina 238 citează Psalmul 23 (versuri 4 și 5) *Cel nevinovat cu mâinile și curat cu inima, care n-a luat în deșert sufletul său și nu s-a jurat cu vicleșug aproapelui său. Acesta va lua binecuvântare de la Domnul și milostenie de la Dumnezeu, Mântuitorul său.* Și mai departe la pagina 247 se găsește și un vers din *Psalmi: Cel ce a sădit urechea, oare, nu aude? Cel ce a zidit ochiul, oare, nu privește? Cel ce pedepsește neamurile, oare, nu va certa? Cel ce învață pe om cunoștința Domnului, cunoaște gândurile oamenilor, că sunt deșarte.* (*Psalm 93:9-11*)⁴⁴ Și ca și citatul din Psalmul anterior, acest este preluat din traducerea lui Teoctist. Psalmi sunt o formă foarte frumoasă pentru a exprima sentimente cât de fericire și mulțumiri atât de mult și de durere. Scriind psalmii, regele David ca și cum ar putea ghici în inima fiecărui om care le citește. Ele pot fi de multe ori rugăciuni personale, dar și textul confortului în durerea și nesiguranța pe care le duce viața. Din cauza melodiei lor, sunt ușor de memorat rânduri din anumite psalme, mai ales cele mai scurte și cele care pot fi auzite mai des printre oamenii credincioși.

⁴¹ ibid

⁴² Ibid, p. 236

⁴³ <http://www.bibliaortodoxa.ro/carte.php?id=65&cap=93>

⁴⁴ ibid

Simion a spus multe pilde, dar una dintre ele, mai precis ultimă, atrage atenția specială. Se numește *Cum îl iubește Dumnezeu pe poporul Său ales*⁴⁵ și asta face aluzie la evrei pentru că de mai multe ori în Sfânta Scriptura, cel mai mult în *Facerea* și *Exodul* găsim acesta sintagma de poporul Său referindu-se la evrei. În această parte a romanului se găsește și descrierea potopului⁴⁶ și se menționează prorocul chemat Noe, și acesta se găsește în capitolul șase a *Facerei* unde se descrie acest potop și Noe. Faptul că a fost menționat potopul nu este nimic ciudat pentru că povestea despre potopul, împreună cu cea despre Adam și Eva, pare să fie cea mai cunoscută poveste din Biblie. La final descrierii despre potop se găsește și o frază care pare să fie o rugăciune: *Bine ești cuvântat, Doamne, învață-ne pe noi îndreptările Tale*. Deși aceasta fraza nu se poate găsi exact în Biblie se găsește ceva foarte similar în *Psalmul 118* rândul 12: *Binecuvântat ești, Doamne, învață-mă îndreptările Tale*. Acest vers la fel îl găsim în traducerea lui Teoctist și în cea lui Cornilescu la locul cuvintei *îndreptările* este cuvântul *orânduiri*.

Spre finalul romanului apare într-o parabolă a lui Simion încă un personaj nementionat până acum, pe numele Avram. Este clar aici că este referința la Avram care se considera tatăl poporului evreu. Avram este, după Simion, *un om cuminte și drept înaintea lui Dumnezeu*⁴⁷ și este cel care îl roagă pe Dumnezeu să salveze pe locuitori clădirei. De fapt, întreaga poveste despre moșneag Avram este povestea din capitolul 18 din *Facerea* despre trei bărbați (trei Necunoscuți din roman), despre distrugerea Sodomei și Gomorei (distrugerea blocului) și despre Avram care încearcă să-l convingă pe Dumnezeu că nu este necesar să distrugă nimic pentru că exista cei care sunt nevinovați și care nu trebuie să ispășească pentru păcatele altora, cât în Sodoma și Gomora, atât și în blocul acesta. Acesta parabola, cu ea și romanul, ce termina cu versul din *Psalmul 113* versul 2 care spune *Fie numele Domnului binecuvântat de acum și până în veac*.

În general, cele mai folosite motive sunt cele din *Facerea*. Se poate presupune pentru că acolo se află mai multe povești potrivite pentru comparații cu oameni de astăzi. Dar, de asemenea, povești din *Facerea* sunt cele mai ușor de vizualizat, mai ales în comparație cu alte cărți biblice, în care unele concepte sunt greu de înțeles și de vizualizat. La fel, găsim și foarte multe versuri din

⁴⁵ Cimpoeșu P., Simion liftnicul (2004), p. 257

⁴⁶ Ibid, p. 258

⁴⁷ Ibid, p. 285

Psalmi, luând în considerare că *Psalmi* sunt cântece de laudă Domnului. Se poate observa că toate povești și referințe sunt luate din traducerea lui Cornilescu, cu excepția *Psalmlor*, a căror versuri sunt cite preluate din traducerea lui Teoctist.

5.2. Motive din Noul Testament

Înainte de toate trebuie să vedem din ce cărți este compus Noul Testament. În primul rând găsim acolo patru *Evangelii*: *lui Matei*, *lui Marcu*, *lui Luca* și *lui Ion*. Primele trei, a lui Matei, a lui Marcu și a lui Luca se numesc și evanghelile sinoptice. Acesta vrea să spună că au același punct de vedere și că se poate presupune că autorii lor au avut similare surse pentru scriere. De exemplu, cele trei descriu parabole lui Iisus cum deja a fost menționat mai înainte sau descriu botezul lui Iisus.⁴⁸ Citind romanul o să vedem că autorul, cu toate că nu ocolește nici alte motive din Noul Testament, folosește cel mai mult motive din evanghelii. Se poate presupune că le folosește cel mai mult pentru că evanghelii în sine sunt fundamentul creștinismului, având în vedere faptul că dacă nu ar fi fost scrise evangheliile, n-am fi avut raportul Învierii care este bază creștinismului.

În afara de evanghelii, avem și *Faptele Apostolilor*, *Epistolele lui Paul* și ale altor ucenici (*Iacob*, *Petru*, *Ion*, *Iuda*) și la final *Apocalipsa lui Ion*. Să vedem mai departe cum le folosește pe fiecare dintre aceste autorul romanului. Trebuie menționat că, pe lângă evanghelii, cele mai folosite motive sunt cele din *Apocalipsa*. De-a lungul anilor cartea Apocalipsei a fost cea mai interesantă cartea Bibliei pentru că vorbește despre sfârșitul lumii, dar este foarte imprecisă, dacă ne punem întrebarea când se întâmplă asta. Deși stilul apocaliptic se găsește și în Vechiul Testament (*Isaia* și *Daniel*)⁴⁹ cel din Noul poate că pare mai interesant datorită legăturii sale cu timpul de astăzi.

După lectura romanului se poate spune că motive din Noul Testament nu sunt atât de folosite ca cele din cel Vechi, dar motive care se extind de-a lungul romanului desigur sunt motivul lui Iisus și motivul Mariei, Maicii Domnului.⁵⁰ Motivul Mariei se leagă cu doamna Pelaghia care, începe și termină fiecare zi cu o rugăciune Preacuratei Fecioare. Acesta este și motivul cu care începe romanul, cu rugăciunea doamnei Pelaghia care se roagă Mariei să-l ceară pe Dumnezeu s-i iartă păcatele pe care le va face în această zi care începe. Maria, mama lui Iisus, este un personaj pe care-l găsim în trei evanghelii (cu excepția evangheliei lui Marcu) și în *Faptele Apostolilor* (1:14).

⁴⁸ Slavić, D. (2015): *Biblija kao književnost*, p. 376

⁴⁹ Slavić, D. (2015): *Biblija kao književnost*, p. 595

⁵⁰ Cimpoeșu P., Simion liftnicul (2001), p. 7

În aceeași rugăciune găsim și motivele arhangheliilor Mihail și Gavriil. Pe Mihail îl aflăm în *Apocalipsa* (12:7) și pe Gavriil îl aflăm în *Evanghelia după Luca* (1:19), dar numele Gavriil îl găsim în traducerea lui Teoctist în timp ce în traducerea lui Cornilescu găsim numele de Gabriel. Se menționează pe prima dată în text și Iisus ca Fiul Domnului și Omul între oameni, referindu-se cu acesta că El este și Dumnezeu dar și același ca oameni. În roman ne vom întâlni de mai multe ori cu personajul lui Iisus și în diferite situație. Sunt și foarte multe personaje legate de motive din Noul Testament și o să vedem despre cine este vorba.

În primul rând se observă descrierea domnului Toma care este sceptic, la fel ca și Toma, ucenicul lui Isus care n-a crezut că Iisus a înviat, cum citim în capitolul 20 în *Evanghelia după Ion*.⁵¹ Și domnul Elefterie la o pagină spune că vrea să fie mai bine sărac și curat, ceea ce amintește la fericiri enumerați în *Matei* (5, 3.8) *Ferice de cei saraci in duh, caci a lor este Imparatia cerurilor! [...] Ferice de cei cu inima curata, caci ei vor vedea pe Dumnezeu!* Legat cu domnul Elefterie se observă și o expresie *la ora nouă*⁵² când se vorbește cum domnul Elefterie a coborât pe scări pentru a juca numere de Loto 6 din 49. O putem compăra cu *Matei* 27:46 unde avem: *Si pe la ceasul al noualea, Isus a strigat cu glas tare: "Eli, Eli, lama sabactani?", adica: "Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai parasit?"* Este interesant că atât în Biblia cât în roman expresie "la ora nouă" se folosește pentru a sublinia acțiunea ce se întâmplă, se dorește să pună o precizie și acuratețe în acțiunea însăși, că nu este doar o simplă enumerare și narațiune. La ora nouă se întâmplă ceva, începe acțiunea importantă pentru personajul domnului Elefterie, ceva care, el crede, va îndruma viața sa, ceva care îl va face pe el cunoscut în localitate unde trăiește și precis asta s-a întâmplat cu Iisus când a murit. În aceasta găsim importanța expresie *la ora nouă*.

În al doilea rând, doamna Alis, mama Pelaghiei, o dată pe lună trimite la mănăstirea Frăsinei o listă pentru rugăciuni. Între toate, ceea ce se pare cel mai interesant este enumerarea păcatelor sale pentru care este necesar să se roage, și acele sunt: minciunile, clevetirile, ținerea de minte a răului, iubirea de argint, trufia, mânia, necurăția, scumpetea, mîncarea cea fără sațiu, multa

⁵¹ Ibid, p. 13

⁵² Ibid, p. 28

vorbire, gîndurile cele rele și viclene, obiceiurile rele și pornire spre toată pofta cea trupească.⁵³
Tot aceea ce se a scris amintește la capitolul 5 din *Galateni* care spune că :

Și faptele firii pămîntești sunt cunoscute și sunt acestea: preacurvia, curvia, necurăția, desfrînarea, închinarea la idoli, vrăjitoria, vrăjbile, certurile, zavistiile, mâniile, neînțelegerile, dezbinările, certurile de partide, pizmele, uciderile, bețiile, îmbuibările și alte lucruri asemănătoare cu acestea. Vă spun mai dinainte, cum am mai spus, că cei ce fac astfel de lucruri nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu.

Pare că doamna Alis nu este conștientă nici onestă vorbind despre păcatele sale ci că lista ei este o simplă enumerare, exagerare, ea vrînd să concureze cu doamna Evlampia, ceea ce dovedește următorul citat: "O singură dată a atins-o pe doamna Alis umbra îndoielii, atunci cînd a aflat că doamna Evlampia, alături de scrisoarea trimisă măicuțelor de la Mănăstirea Agapia, pune o bancnotă de cincizeci de mii..."⁵⁴. Pare că doamna Alis crede că aceasta rugaciunea calugierilor va rezolva toate problemele și păcatele sale, și o va duce direct în paradisul. Ea cunoaște Biblia foarte bine, așa că și citează fragmentul din *Evanghelia după Luca* unde se descrie cum Iisus o laudă pe văduva care a adus la templu doar doi bănuți (21:2). Apoi îl citează literal pe apostol Pavel și epistolă sa către *Romani* unde în capitolul 14, versetul 3 explică ceva despre post: *Cine mănîncă să nu disprețuiască pe cine nu mănîncă; și cine nu mănîncă să nu judece pe cine mănîncă, fiindcă Dumnezeu l-a primit*. Cu aceste citate, ea însăși este încrezătoare că suma de bani nu este importantă pentru împlinirea rugăciunii. Recunoaște că postul, comportamentul bun și alte reguli ale vieții creștine sunt foarte riguroase, dar că este bine să oameni le respecte fiindcă așa se cuvine. Este o ironie ascunsă a autorului prin care vrea să-și bată jocul de oameni ipocriți care se roagă mereu, fie acasă, fie în biserici, care se arăta credincioși și nu intenționează să-și schimbe comportamentul sau să fie mai buni în față de ei înșiși și celor din apropierea lor.

Al treilea personaj legat cu Biblia este și domnul Anghel, deja menționat, care spune că pentru om este important să aibă un scop clar în viața și că acest scop poate fi unul singur: să-i slujești

⁵³ Ibid, p. 56

⁵⁴ Ibid, p. 56

pe ceilalți, să li te dăruiești, să-i faci fericiți.⁵⁵ Asta se observa și în Marcu 10:15 când se spune pentru Iisus "Căci Fiul omului n-a venit să I se slujească, ci El să slujească și să-Și dea viața răscumpărare pentru mulți!" Este puțin ironic și umoristic că precis domnul Anghel care a spus multe cuvintele sarcastice soției sale spune așa ceva din fața domnișoarei Meletina, sora șefului său, foarte atractivă.

În cele din urma și Simion care spune "Vă iubesc pe toți ca pe frații mei" este foarte similar cu cea ce spune apostol Iacov în epistola sa și Pavel în primă epistola sa către Corinteni: ei se adresează apostolilor cu frază *preaiubiți frații mei* (Iacov 1:16.19; 2:5 și 1 Corinteni 15:58). Folosind frazele ca asta și similare Simion reamintește la apostol hotărât să-L moștenească pe Hristos cu orice preț.

La final observăm și că primul capitolul se încheie cu o rugăciune a doamnei Pelaghia către Maica Domnului să-și ceară iertare pentru toate păcatele de peste zi. Acesta este un fapt foarte interesant dar arată și ipocrizia doamnei Pelaghia – în fiecare zi ea face același păcate, dar și se roagă Sfintei Mariei iertare pentru totul făcut. Foarte des de-a lungul romanului se găsește motivul Maicii Domnului și o legăm cel mai mult de doamna Pelaghia. Este interesant cum se reprezintă motivul adulterului în Noul Testament: în timp ce farizeii și învățătorii Legii cer pedeapsa cu moartea pentru adulter, Isus are milă față de ei, ceea ce citim în Ion (8, 3-11) și Luca (7, 36-50).⁵⁶ Este important să se observe faptul că în Noul Testament adulterul a fost considerat ca dizolvarea căsătoriei și mai radical în comparație cu Vechiul Testament fiindcă în Noul Testament doar privirea cu poftă trupească al celuilalt soț a fost considerat adulter comis în inimă.⁵⁷ Legat de doamna Pelaghia și amantul său, de prima dată în contextul Sfintei Treimi apare motivul Duhului Sfânt pe care în Biblie îl găsim în toate cele patru Evangheli, dar mai mult în Luca și apoi în *Faptele Apostolilor*. Este un paradox că despre acest lucru vorbește amantul doamnei Pelaghia, care se declara să fie ateist, dar și mai ciudat este ea care este îl iubește pe omul acesta. Doamna Pelaghia pare să fie o figură tipică feminină dornică de dragoste și atenție pe care, aparent, nu le obține de la soțul ei. De la amant, ea primește exact ceea ce a căutat și de aceea pare că neglijează faptul că el este un ateist și că credințele lui nu se potrivesc cu cele a ei.

⁵⁵ Ibid, p. 50

⁵⁶ Dodig, S. (2015) *Leksikon biblijskih žena*, p. 60

⁵⁷ Ibid

Acest fapt confirmă și Luminița Marcu care explică că "dragostea dintre doamna Pelaghia și domnul necunoscut nu e doar un adulter între vecini, ci și o instabilă, precară, dar reușită de fapt formă de evazionism sentimental".⁵⁸

Se observă și că Internetul se compară cu semnul Fiarei 666 din *Apocalipsa*, care prevestește sfârșitul lumii. De fapt este vorba de capitolul 13 unde se descrie: *și nimeni să nu poată cumpăra sau vinde fără să aibă semnul acesta, adică numele fiarei sau numărul numelui ei. Aici e înțelepciunea. Cine are pricepere să socotească numărul fiarei. Căci este un număr de om. Și numărul ei este șase sute șazeci și șase (Apocalipsa 13:17-18)*. Fiara 666 se a considerat și încă se consideră ca ceva foarte rău, și pe Internet, cu toate avantajele lui se poate găsi o mulțime de conținut neadecvat. Aceasta parte de Internet îi sperie pe locătări blocului și pare că, din cauză acestuia se compară Internetul cu Fiara 666, care de asemenea îi sperie pe oameni pentru că indică sfârșitul lumii la fel de înfricoșător.

Capitolul trei are ca subtitlul *Cutremur*⁵⁹ care este deosebit de interesant pentru că în Matei (28:2) se descrie că atunci când a înviat Iisus a fost un cutremur, dar și în *Apocalipsa* între capitole 6 și 16 se descrie cutremur la sfârșitul lumii. La finalul capitolului ne dam seamă că acest cutremur n-a fost de fapt cutremur ci altceva.⁶⁰

De asemenea, putem să legăm și expresie *în dimineața zilei* pe care o găsim în Marcu (16:9) și în roman la pagina 152 și cu aceasta construcție începe un paragraf. De fapt este o construcție foarte des folosită în Biblia când s-a vrut să se accentueze când s-a întâmplat ceva. Expresii și sintagme pe care le observam la pagina 248 ca: în ziua aceea, în zilele cât Iisus a fost, etc., sunt sintagme aflate în *Evanghelia lui Luca* (4:2, 9:36). Ele desigur dau o notă poetică romanului și totul par să fie mai natural și mai bine legat. Mai departe apare și motivul crucii care este în special legat cu Iisus și care a devenit simbolul creștinismului de-a lungul anilor. Aceste sintagme nu sunt numai biblice, dar folosirea lor subliniază acțiunea și pune o notă arhaică romanului.

⁵⁸ Marcu, L. (2001), *Umor și metafizică*, Revistă a Uniunii Scriitorilor din România, n. 25

⁵⁹ Cimpoeșu P., Simion liftnicul (2001), p. 150

⁶⁰ Ibid, p. 221

În continuare se observă mai multe motive din Noul Testament⁶¹: în primul rând se menționează din nou văduva care a dat ultimul bănuț primit (*Marcu 12:42-43*), în al doilea rând se vorbește despre minune când Iisus a înmulțit pîinile și peștii la Marea Galileei (Ioan 6: 1-13) și în al treilea rând este preluat un citat direct din Matei (19:26) care spune ca *la Dumnezeu toate lucrurile sunt cu putință*. Cele două motive și citatul sunt și cele mai stimulatoare în viața unui credincios, deoarece mesajul principal care se poate trage din ele este că Dumnezeu este cel mai puternic dintre toți și că numai El are putere de a face orice lucru, în special ceea ce oameni cred că este imposibil.

Știm deja că, din momentul primei menționări, Simion este un personaj care se roagă foarte mult, nu numai pentru sine, ci pentru toți locuitorii ai blocului. De asemenea, el este un personaj pentru care alți locuitori cred că poate să facă minuni și, cum se știe din Evangheliile, Iisus a fost acel care a făcut minuni, așa că în acest mod Simion se echivalează cu Iisus. Una dintre minunile sale a fost că a reușit să-l vindece pe domnul Anghel de o boală foarte grea⁶² și Iisus a făcut la fel cu cei care i-au venit (Luca 4:40). Simion pare să fie unul dintre apostoli care îl moștenește pe Maestrul său și, ca și cum a înțeles literal și serios cuvintele sale: *Cum M-a trimis pe Mine Tatăl, așa vă trimit și Eu pe voi* (Ioan 20:21).

Astăzi se poate aude foarte des printre oameni credincioși vorbind despre roadă bună care ei însuși sau faptele lor trag pe lumea. Așa că nu surprinde nici faptul că autorul folosește același motiv când se spune că Dumnezeu *a sădit sămînța în sufletul noi și așteptă să culeagă roadă bună*⁶³ care se poate compara cu Luca (6:43) unde se menționează roadă bună de un pom bun. Acest motiv se găsește și mai departe când se spune "Domnul trăiește în mine precum pomul în fructul său – mărul nu este pomul însuși, dar crește din puterea acestuia."⁶⁴

Cea mai importantă și cea mai cunoscută rugăciune a creștinilor, este Tatăl nostru, de observat la pagina 216 în citat "*Pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi*" care în original se găsește în Matei 6:11, unde Iisus explică cum trebuie să ne rugăm.

⁶¹ Ibid, p. 151

⁶² Ibid, p. 158

⁶³ Ibid, p. 201

⁶⁴ Ibid, p. 215

Cea ce urmează în opera sunt pildele lui Simion. În fiecare dintre cele șapte pilde Simion face câte o minune. Este și mai interesant că evanghelistul Ion în *Evanghelia* sa descrie numai șapte minuni lui Iisus și le numește semne. De fapt, temenul *minune* nu apare atât de mult în Noul Testament: îl putem găsi o dată în *Evanghelia lui Matei* (9:26), de două ori în *Evanghelia lui Marcu* (6:5 și 7:37) și o dată în *Evanghelia lui Luca* (23:8). Acest termen se folosește și de două ori în *Faptele Apostolilor* (4,16.22) și o dată în *Apocalipsa* (17:6). Aceasta poate fi datorită faptului că, exact cum citim în *Evangheliile*, Iisus a fost umil și nu i-a plăcut când cineva spunea cuvintele mari și laudabile despre El. Tot ce a făcut, a făcut vrînd ca Dumnezeu să fie primul și ultimul, cel cărui trebuie să se închine oamenii. La începutul acestui capitol se observă o pildă numită *Odiosul*. Simion pare să fie unul dintre ucenicii lui Iisus care încearcă să apropie doctrină creștină locuitorilor blocului. De asemenea, pare să fie ca un preot care dă instrucțiuni cum trebuie să se roage oamnei ca să obțină iertarea, că la o confesiune⁶⁵. Mai departe⁶⁶, în pilda *Despre tinerii din ziua de azi* se află o poveste mică care amintește irezistibil la o parabolă din *Luca* (15, 11-13) vorbind despre o familie cu doi fii. Unul a luat tot ce tatăl său a avut și a cheltuit toată averea trăind foarte sălbătic. Parabola din roman pare să ne explice de ce și cum a cheltuit băiatul banii. Cu această poveste, se dorește să se exprime dragostea părintească pe care Dumnezeu o are pentru copiii săi și cum le așteaptă mereu cu mâinile deschise, chiar și atunci când greșesc.

O pildă încărcată cu motivele biblice și religioase este cea numită *Va veni Iisus în România?* unde se ajunge la concluzie că El a fost aici, dar oamenii nu L-au cunoscut cu toate că unii L-au pipăit rănilor, alții au stat de vorbă cu El sau numai L-au văzut. Este chiar posibil că *la ușa a bătut și nu i-au deschis*.⁶⁷ Este o referință foarte bună la *Evanghelia lui Luca* (24:38-40), aceasta parte unde Iisus invită pe ucenicii săi să-l pipăie ranile să se convingă că într-adevăr este El. Celălaltă referință este cea despre cum El a bătut la ușa, care se poate găsi în *Apocalipsa* (3:20). Mai departe, în roman spune că Iisus a rămas în România numai trei zile și apoi a s-a retras în ceruri, o imagine care foarte simbolică reprezintă moartea și învierea lui Iisus descrisă în cele patru evanghelii. Vorbind despre evangheliile, în *Matei* (25:35-36) găsim cuvintele lui Iisus spunînd: *Căci am fost flămînd, și Mi-ați dat de mîncat; Mi-a fost sete, și Mi-ați dat de băut; am fost*

⁶⁵ Ibid., p. 224-231

⁶⁶ Ibid, p. 234-235

⁶⁷ Ibid, p. 249

străin, și M-ați primit; am fost gol, și M-ați îmbrăcat; am fost bolnav, și ați venit să Mă vedeți; am fost în temniță, și ați venit pe la Mine. La începutul evangheliei lui Matei (5:3-10) găsim fericiri din vorba ucenicilor:

Ferice de cei săraci în duh, căci a lor este Împărăția cerurilor! Ferice de cei ce plâng, căci ei vor fi mângâiați! Ferice de cei blânzi, căci ei vor moșteni pământul! Ferice de cei flămânzi și însetați după neprihănire, căci ei vor fi săturați! Ferice de cei milostivi, căci ei vor avea parte de milă! Ferice de cei cu inima curată, căci ei vor vedea pe Dumnezeu! Ferice de cei împăciuitori, căci ei vor fi chemați fii ai lui Dumnezeu! Ferice de cei prigoniți din pricina neprihănirii, căci a lor este Împărăția cerurilor!

Autorul romanului în opera sa a reușit să combine cele două lucruri – a luat conținut din binecuvântare, iar forma de scriere este preluată din capitolul 25.

Mai departe, la pagina 250, se găsește:

Căci flămânzi am fost și ne vom îndestula, plîns-am secole la rînd și ne vom bucura, progonit de toți am fost și ne vom ridica peste tot vrăjismul....Am fost și cam săraci cu duhul, dar asta nu-i bine să recunoaștem.

Este interesant cum a putut să combine cele două lucruri într-un context, într-o frază. Acesta povestire despre cum Iisus vine în România este plină de umor și sarcasm.

Cu toate că roman abundă în ironie, umor și sarcasm, se poate remarca că autorul are anumit respect asupra personajului lui Iisus și asupra Bibliei. Acest fapt se vede foarte clar pentru că autorul, cu toate că nu este obligat să facă așa, scrie pronumele pentru Iisus cu litera mare în fiecare situație (Lui, El). Deși se găsesc și elemente foarte umoristice legate de Noul Testament: de exemplu, se elaborează o poveste cum ar fi dacă Iisus s-ar candida să fie președintele României, se descrie că programul său ar fie cuprins în Sfânta Evanghelie dar că El nu ar câștiga alegerile niciodată. Aceasta parte a romanului se încheie cu o frază *...și cine știe cîți vor avea urechi de auzit ca să-i audă...*⁶⁸ Aici se poate face o legătură cu ceea ce se găsește în Evangheliu lui Matei (11:15, 13:9.43) unde, după fiecare parabolă Iisus spune *Cine are urechi de auzit să audă.*

⁶⁸ Ibid, p. 256

6. Motive cu tematica religioasă

De-a lungul romanului găsim foarte multe motive care nu sunt direct legate cu Biblia, dar se pot lega cu creștinismul în orice aspect. La început, titlul romanului are o referință religioasă: Simion liftnicul se refera la Simeon Stâlplnicul, un sfânt ortodox care a trăit în secolul al V-lea în Capadocia, Siria. Acest Simeon a trăit într-un sat în Capadocia și părinții săi au fost păstori. Când a fost tânăr s-a hotărât să devină monah. În mănăstirea a avut nevoie să facă posturi și nevoițele foarte aspre și de aceea starețul mănăstirii s-a temut că alți frații o să vrea să-i urmeze exemplul postirii după ce îi a cerut să se retragă din mănăstire. Simeon s-a dus trăi într-un puț sec, în munții din apropiere. Dar monahii l-au căutat, rugându-l să se întoarcă în mănăstire, și o mulțime de oameni au început să vină la el pentru a primi vindecare. Simeon n-a vrut să facă asta și a căutat modul în care ar putea să se îndepărteze de ei. La final, a găsit un mod foarte eficient: s-a urcat pe o coloană și și-a făcut o chilie mică, a trăit acolo petrecând zilele și săptămâni în rugăciune și post. Dacă cineva a vrut să vorbească cu el a putut să urce pe scară sau să-i scrie scrisori.⁶⁹

În realitate acest Simeon are foarte mult în comun cu Simion din roman: Simion din roman este un personaj foarte religios și convins că Dumnezeu prin el poate să facă minuni. Este posibil chiar că a citit sau a auzit în biserică ceva despre Simeon Stâlplnicul și a vrut să devină asemenea lui. Simion a trăit la parterul blocului, dar în roman a petrecut cel mai mult timp în lift, la ultimul etaj al blocului, unde s-a rugat și unde, spre finalul operei, oamenii au mers să le dea sfaturi cum să rezolve problemele lor. Simeon Stâlplnicul este important în acest roman deoarece pare că autorul a creat personajul lui Simion cizmarul pe modelul lui Simeon Stâlplnicul. Ambii sunt religioși, loiali lui Dumnezeu, gata să-i ajute pe frații în probleme, cuminiți, devotați în rugăciunii și creării unei relații cu Dumnezeu. În orice caz, după citirea romanului și cu anumita cunoștință despre Simeon Stâlplnicul fiecare persoană o să facă legătură între ei doi.

De-a lungul romanului găsim și multe alte motive legate de religie, mai ales de creștinism: de mai multe ori se menționează un preot, biserici, mănăstiri, rugăciuni (în special legate cu doamna Pelaghia) și găsim o scena despre înmormântare, care de asemenea se poate lega cu creștinism.

⁶⁹ https://ro.orthodoxwiki.org/Simeon_St%C3%A2lplnicul

Este foarte interesant că cele mai multe motive religioase sunt legate precis cu doamna Pelaghia, cea care n-a fost un exemplu de creștin ci de o persoană ipocrită care se roagă dar și-și înșală soțul. Pe de altă parte ea la fel poate fi o reprezentare a creștinilor de astăzi – nu tuturor – dar celor care încearcă să fie buni creștini, însă dar fac niște păcate de care se pocăiesc la sfârșitul zilei. Poate că ea este o reprezentare, și una foarte bună, de Biserică, comunitate de credincioși, unde ninemni nu este sfânt, dar este invitat să încerce să fie.

Spre finalul cărții găsim și motivul sfântei Paraschive, care este o sfântă creștină, născută în orașul Epiv, la jumătatea secolului al X-lea. Sfânta Parachiva deja când era mică a auzit cuvintele din evanghelia lui Marcu (8:34) spunând: *Oricine voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie*. De atunci, Paraschiva a ajutat pe cei săraci din acel loc și a decis foarte devreme să înceapă viața monahală, în Constantinopol. Părinții săi, care erau proprietari bogați, nu erau de acord cu această decizie. Datorită profundului său ascetism, a avut viziuni cu Fecioara Maria și într-una dintre aceste viziuni a primit ordinul de a merge la Ierusalim și de a cunoaște Locurile Sacre. Mai rămâne ceva timp retrasă într-o mănăstire deșartă din Iordania. Aproape doi ani mai târziu, s-a întors la Constantinopol, și a locuit în Biserica Sfinților Apostoli. A murit în acel loc la vârsta de 27 de ani.⁷⁰ Astăzi, cel mai mare și cel mai popular loc de pelerinaj ortodox din Europa de sud-est este catedrala din Iași, unde se găsesc moaștele sfântei Paraschivei. Din cauza acesta, sfânta Paraschiva este cea mai populară și cea mai venerată sfântă a poporului român. Ei o roagă pentru soluționarea problemelor de zi cu zi, alinare pentru necazurile care s-au năpustit asupra lor, sănătate, spor în casă și bucurii.⁷¹ Ea este pentru români cum este sfântu Anton pentru croați. Mulți oameni din Croația se rog sfântului Anton pentru același lucruri ca și români Paraschivei: sănătate, problemele de zi cu zi, spor în casă, bucurii, pentru a găsi obiecte pierdute și așa mai departe. Din toate acestea, nu este uimitor faptul că autorul a trebuit să menționeze sfânta Paraschiva în romanul său, mai ales că ea este și patroană Moldovei, și acesta este un „roman cu îngeri și moldoveni“. Cu siguranță, chiar și un autor croat, care ar scrie un astfel de roman, l-ar menționa pe Sfântul Anton.

⁷⁰ <https://www.sfantaparascheva.com/>

⁷¹ https://www.realitatea.net/sf-parascheva-2017_2111863.html

7. Concluzie

În aceasta lucrare a fost vorba cât despre motivele biblice atât și despre citate și parafraze preluate din Biblia și folosite ca sursă de inspirație a personajelor în romanul *Simion liftnicul* de Petru Cimpoeșu. În primul rând s-a văzut ce este Biblia, că este importantă pentru creștini dar că are și o mare valoare literară. A fost vorba și unde s-au folosit motivele biblice cel mai mult în literatura română și croată. Am menționat autorul romanului, Petru Cimpoeșu, operele sale și puțin despre perioadă în care a fost scris romanul său. S-a povestit acțiunea romanului pe scurt și am explicat ce sens au titlul și subtitlul romanului. În continuare s-a văzut cum sunt folosite motivele biblice din Vechiul Testament și din Noul Testament în roman. Am făcut concluzie că cele mai multe motive folosite sunt cele din *Facerea*, luând în considerație că precis aceste sunt foarte pitorești, și citate din *Psalmi* foarte melodioase. Cea mai interesantă parte care include motivele din Vechiul Testament este conversația între domnul Anghel și soția sa, unde se observă cum el folosește în mod ironic versuri din *Cântarea cântărilor*. În ceea ce privește motivele din Noul Testament, se observă folosirea motivelor din cele patru *Evanghelii*, dar nu lipsesc nici motivele din Apocalipsa. Putem concluziona că autorul dorește intertextul biblic să fie recunoscut și efectul umoristic provine tocmai din faptul că versurile biblice sunt recunoscute la personajele de la care nu le așteptăm. Motivele, citate sau parafraze biblice, deși nu folosite în raport egal și distribuite neuniform în roman, sunt utilizate mult dacă îi comparăm cu alte romane contemporane. Nu surprinde faptul că se găsește în roman intertextul biblic pentru că intertextualitatea este una dintre trăsături importante din perioadă postmodernismului.

Din tot aceasta tragem concluzia că autorul cunoaște Biblia foarte bine și, în plus, că îi este foarte dragă pentru el și o sursă de inspirație. Cu toate că folosește foarte multă ironie, umor și sarcasm se observă că are anumit respect asupra Bibliei și personajului lui Iisus. De asemenea, este posibil să se concluzioneze din cele de mai sus că autorul folosește ironie și sarcasm pentru a prezenta cu umor societatea românească de astăzi, dar în același timp critică ipocrizia unor persoane care se prezintă să fie credincioși, dar credința lor practică nu este prezentată. Cu totul, încheiem că volumul acesta abundă în motive, citate și parafraze biblice și este o critica ascunsă dar temeinică a societății de astăzi.

8. Literatura

1. Cimpoeșu, P. (2004). *Simion Liftnicul*, București: Editura Compania.
2. *Biblia sau Sfânta Scriptura* [trad. Cornilescu, D.] (1921). București: Societatea Evanghelică Română. Disponibilă pe: <http://www.ebible.ro/>
3. Dodig, S. (2015). *Leksikon biblijskih žena*, Zagreb: Medicinska naklada.
4. Hrvatska Biskupska Konferencija (2016): Katekizam katoličke crkve, Zagreb: Glas Koncila
5. Juvan, M (2000). *Intertekstualnost*, Ljubljana : Državna založba Slovenije.
6. Manolescu, N. (2008). *Istoria critică a literaturii române. 5 secole de literatură*, Pitești: Paralela 45.
7. Marcu, L. (2001). Umor și metafizică, *Revistă a Uniunii Scriitorilor din România*, nr. 25. Disponibil pe: http://www.romlit.ro/index.pl/umor_i_metafizic
8. Petraș, I. (2013). Fragmentul și defragmentările, *România literară*, nr. 33. Disponibil pe: http://www.romlit.ro/index.pl/fragmentul_i_defragmentrile
9. Perșa, D. (2018). Povești cu Petru Cimpoeșu, *Revista Vatra*, nr. 28 martie 2018. Disponibil pe: <https://revistavatra.org/2018/03/27/un-prozator-par-excellence-petru-cimpoesu-2-5/comment-page-1/>
10. Slavić, D. (2015). *Biblija kao književnost*, Zagreb: Školska knjiga.
11. *Biblia sau Sfânta scriptura* [trad. Teoctist] (1994), București: Societatea Biblica Interconfesionala din Romania. Disponibilă pe: <http://www.bibliaortodoxa.ro/>
12. Timar, C. (2009), Cotidian și metafizică în Simion liftnicul de Petru Cimpoeșu, în: *The Proceedings of the "European Integration - Between Tradition and Modernity" Congress*, 3, p. 455-465.
13. Vrabie, D. (2012). Biblia ca sursă de inspirație pentru scriitorii români, *Revista Limba română*, nr. 9-10, anul XXII. Disponibil pe: <http://www.limbaromana.md/index.php?go=articole&n=1715>
14. <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=60776>
15. http://www.matica.hr/media/pdf_knjige/941/031.pdf
16. https://www.realitatea.net/sf-parascheva-2017_2111863.html
17. <http://www.romanianwriters.ro/author.php?id=24>

18. http://www.romlit.ro/index.pl/romni_n_tranziie
19. https://ro.orthodoxwiki.org/Simeon_St%C3%A2lpnicul
20. <https://www.sfantaparascheva.com/>